

Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Wojewódzki Urząd Pracy

w Poznaniu

Monitoring

zawodów deficytowych i nadwyżkowych

w Wielkopolsce

2012 rok

SPIS TREŚCI

<i>Wstęp</i>	4
<i>1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim</i>	5
1.1 Według grup zawodów	5
1.2 Według zawodów	8
1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według PKD 2007 w województwie wielkopolskim w 2012r.	10
<i>2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych</i>	12
2.1 Napływ według zawodów	12
2.2 Napływ według grup zawodów	13
<i>3. Oferty pracy</i>	14
3.1 Analiza ofert pracy	14
<i>4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim</i>	16
4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim	16
4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim	17
4.3 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).	19
<i>5. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie w Wielkopolsce</i>	20
<i>6. Wnioski</i>	21
<i>Wstęp</i>	23
<i>1. Badanie popytu na pracę w 2012 roku</i>	24
1.1 Koncepcja i metoda realizacji badania	24
1.2 Osoby pracujące	25
1.3 Wolne miejsca pracy	29
1.4 Nowo utworzone miejsca pracy	32
<i>2. Analiza absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznika 2011/2012</i>	35
Tabela 4. Zestawienie szkół ponadgimnazjalnych w województwie wielkopolskim	36
2.1 Zasadnicze szkoły zawodowe	36

2.2 Technika	38
2.3 Szkoły policealne	40
2.4 Szkoły wyższe	43
2.5 Licea ogólnokształcące	44
3. Podsumowanie	45

Wstęp

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla województwa wielkopolskiego został opracowany na podstawie art. 8 ust.1 pkt. 3 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Raport został przeprowadzony zgodnie z zaleceniami metodycznymi wprowadzonymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w 2005 roku.

Podstawowym źródłem informacji wykorzystanym w opracowaniu były dane zawarte w załącznikach 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 za I i II półrocze 2012 roku.

Analizą objęto:

- 10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy),
- 43 duże grupy zawodowe (kod 2-cyfrowy),
- 444 grupy elementarne (kod 4-cyfrowy),
- 2 360 zawodów i specjalności

określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy” wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. nr 82, z dnia 17 maja 2010r., poz. 728).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z podstawowych metod obserwacji i analizy rynku pracy. Raport zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy. Bada także zawody wykazujące deficyt lub nadwyżkę pracowników oraz określa kierunki zmian w odniesieniu do kierunków kształcenia na poziomie szkoły oraz szkoleń na poziomie urzędów pracy i innych instytucji szkoleniowych, aby wpływały one w sposób korzystny na procesy zachodzące na rynku pracy. Wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych wśród zarejestrowanych bezrobotnych w danym regionie pozwala na wprowadzanie mechanizmów redukujących negatywne zjawiska na rynku pracy.

1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim

1.1 Według grup zawodów

W końcu 2012r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie województwa wielkopolskiego wyniosła 147 902, w tym:

- 81 292 (tj. 55,0%) kobiety,
- 62 958 (tj. 42,6%) osób długotrwale bezrobotnych¹,
- 35 986 (tj.24,3%) osób poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy,
- 10 899 (tj. 7,4%) absolwentów.

W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku liczba bezrobotnych wzrosła o 9,6%. Wśród ogółu bezrobotnych 83% (tj. 122 394) posiada zawód (specjalność), pozostała grupa (tj. 25 508) to osoby bez kwalifikacji zawodowych. W odniesieniu do grudnia 2011r. populacja osób bez zawodu zwiększyła się o 11%.

Z analizy bezrobocia wynika, że najwyższy odsetek osób bezrobotnych jest sklasyfikowany w poniżej wymienionych dużych grupach zawodowych:

- sprzedawcy i pokrewni – 13,4%,
- robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 10,5%,
- robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 9,2%,
- pracownicy usług osobistych – 8,4%,
- robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 7,3%,
- średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych – 6,9% .

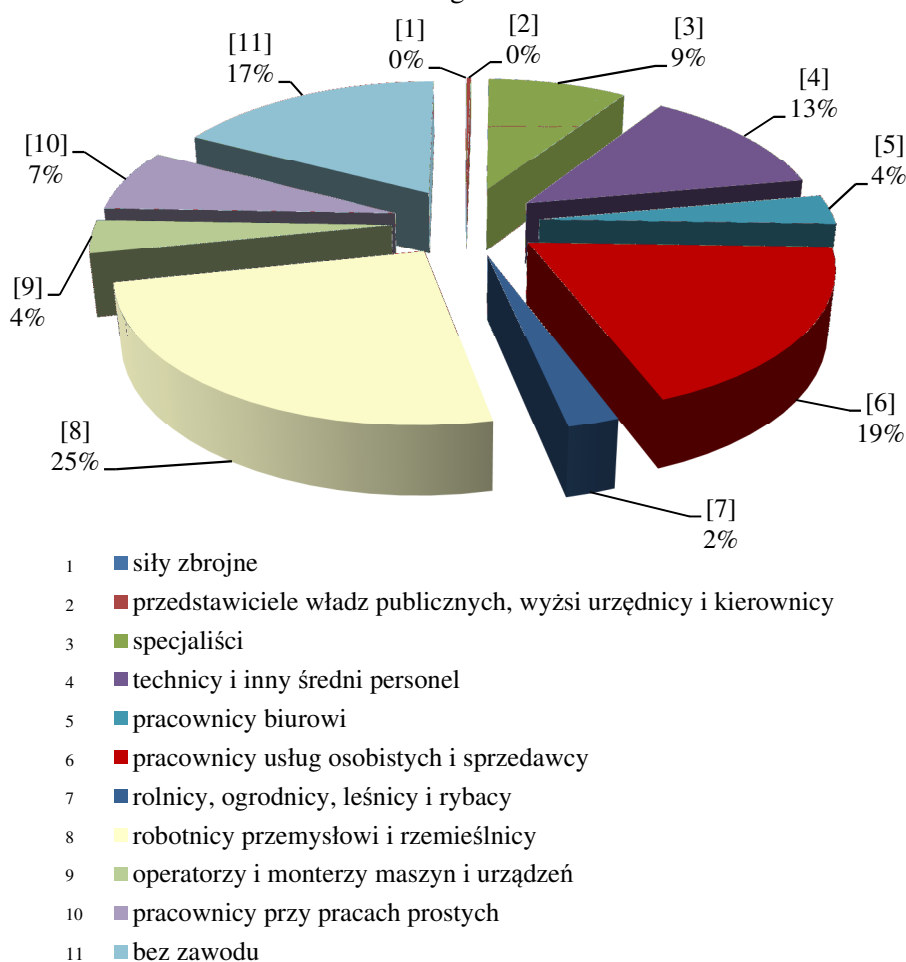
Bezrobotni należący do 6 wymienionych powyżej grup stanowią ponad połowę wszystkich osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

¹ osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów w końcu 2012r.

10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy)	Liczba bezrobotnych w końcu roku		wzrost/spadek kol. 2/3	
	2012	2011	liczbowy	%
1	2	3	4	5
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	37 173	32 666	4 507	13,8
pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	27 772	25 841	1 931	7,5
bez zawodu	25 508	22 988	2 520	11,0
technicy i inny średni personel	19 042	18 354	688	3,7
specjaliści	13 275	12 113	1 162	9,6
pracownicy przy pracach prostych	10 626	9 582	1 044	10,9
operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5 666	5 001	665	13,3
pracownicy biurowi	4 984	4 686	298	6,4
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	3 440	3 331	109	3,3
przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	377	367	10	2,7
siły zbrojne	39	25	14	56,0
ogółem	147 902	134 954	12 948	9,6

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów
na dzień 31 grudnia 2012r.

Dla zawodów zgrupowanych w czterocyfrowych grupach elementarnych najliczniej bezrobocie ukształtowało się wśród sprzedawców sklepowych tj. 12,6% ogółu bezrobotnych. Następnie dla osób z kwalifikacjami w zawodach:

- kucharze 3,6%,
- średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych 3,1%,
- mechanicy pojazdów samochodowych 3,0%,
- ślusarze i pokrewni 2,9%,
- krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni 2,5%,
- stolarze meblowi i pokrewni 2,3%,
- murarze i pokrewni 2,1%,
- robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani 2,1%,
- piekarze, cukiernicy i pokrewni 2,0%.

Podobnie jak struktura bezrobocia ogółem kształtuje się struktura osób bezrobotnych **poprzednio pracujących i pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy**. Do grup zawodów o najwyższym odsetku bezrobotnych w powyżej wymienionej kategorii należą:

- sprzedawcy sklepowi 15,2%,
- kucharze 3,8% ,
- krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni 3,1%,

w następnej kolejności średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, ślusarze i pokrewni, robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani, mechanicy pojazdów samochodowych, gospodarze budynków, pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne oraz szwaczki, hafciarki i pokrewni.

W Wielkopolsce według stanu z końca grudnia ponad połowa **absolwentów** była sklasyfikowana w następujących grupach:

- sprzedawcy sklepowi 12,4%,
- kucharze 5,1%,
- średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych 4,8%,
- fryzjerzy 4,8%,
- mechanicy pojazdów samochodowych 4,2%,
- dietetycy i żywieniowcy 2,6%,
- specjaliści do spraw administracji i rozwoju 2,5%,

- wizytatorzy i specjaliści metod nauczania 2,3%,
- technicy wsparcia informatycznego i technicznego 2,3%,
- piekarze, cukiernicy i pokrewni 1,6%,
- technicy rolnictwa i pokrewni 1,6%,
- specjaliści do spraw zarządzania i organizacji 1,6%,
- technicy mechanicy 1,5%,
- spedytorzy i pokrewni 1,5%,
- elektromechanicy i elektromonterzy 1,5%,
- ekonomiści 1,5%.

1.2 Według zawodów

Na koniec 2012 roku najliczniejszą grupę 17,2% (tj. 25 508 osób) ogółu bezrobotnych stanowiły osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia (kategoria bez zawodu).

Wśród pozostałej grupy osób najwięcej w rejestrach powiatowych urzędów pracy było sprzedawców 13 979 osób, następnie techników ekonomistów 3 490 osób, ślusarzy 3 399 osób, krawców 2 920 osób, kucharzy 2 704 osoby, murarzy 2 565 osób, robotników gospodarczych 1 991 osób, fryzjerów 1 825 osób, robotników budowlanych 1 773 osoby, szwaczek 1 753 osoby, kucharzy małej gastronomii 1 731 osób, stolarzy 1 715 osób, mechaników pojazdów samochodowych 1 649 osób, robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym 1 553 osoby, techników mechaników 1 531 osób, mechaników samochodów osobowych 1 426 osób, cukierników 1 370 osób, techników handlowców 1 320 osób oraz techników prac biurowych 1 301 osób.

Osoby w ww. 19 zawodach łącznie z osobami bez kwalifikacji stanowiły w Wielkopolsce ponad połowę populacji bezrobotnych.

Wśród najliczniej występujących zawodów są takie, dla których odnotowano wysoki wzrost bezrobocia w odniesieniu do 2011r. Pogorszenie sytuacji na rynku pracy dotyczyło mechaników pojazdów samochodowych (34,1% więcej bezrobotnych niż w 2011r.), stolarzy (29,6% więcej), robotników budowlanych (20,8% więcej), murarzy (19,8% więcej), ślusarzy (15,1% więcej) oraz mechaników samochodów osobowych (15% więcej).

W urzędach pracy najliczniejszą grupę **kobiet** stanowiły osoby z zawodem sprzedawca, technik ekonomista, krawiec, kucharz, fryzjer, szwaczka, kucharz małej gastronomii, technik prac biurowych, sprzątaczką biurową oraz technik handlowiec.

W Wielkopolsce w badanym okresie 7,4% ogółu bezrobotnych stanowili **absolwenci** szkół ponadgimnazjalnych. Wśród nich ponad 31% to osoby bez zawodu. Absolwenci, którzy ukończyli edukację i posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu najczęściej występowały w zawodach: sprzedawca 830 osób, fryzjer 327 osób, kucharz małej gastronomii 318 osób, technik ekonomista 316 osób, mechanik pojazdów samochodowych 273 osoby, technik żywienia i gospodarstwa domowego 181 osób.

Prawie 60% tj. 6 358 absolwentów rejestrujących się w urzędach pracy to kobiety, ponad 30% z nich nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu.

Bezrobotni absolwenci szkół w Wielkopolsce w latach 2011-2012

– zmiany w najliczniej występujących zawodach

Zawód	Liczba bezrobotnych absolwentów 2012r.	% udział w ogóle absolwentów		kol. 3-4
		2012	2011	
1	2	3	4	5
Ogółem	10 899	100	100	-
Sprzedawca	830	7,6	8,0	-0,4
Fryzjer	327	3,0	2,9	0,1
Kucharz małej gastronomii	318	2,9	3,0	-0,1
Technik ekonomista	316	2,9	3,2	-0,3
Mechanik pojazdów samochodowych	273	2,5	2,3	0,2
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	181	1,7	1,7	0,0
Technik informatyk	172	1,6	1,6	0,0
Pedagog	166	1,5	1,6	-0,1
Technik logistyk	110	1,0	0,7	0,3
Ekonomista	108	1,0	1,1	-0,1
Malarz - tapingier	102	0,9	1,0	-0,1
Stolarz	100	0,9	1,1	-0,2
Ślusarz	96	0,9	0,8	0,1
Cukiernik	92	0,8	0,8	0,0
Fizjoterapeuta	89	0,8	0,9	-0,1

W całej populacji bezrobotnych zamieszkałych na terenie województwa wielkopolskiego na koniec 2012 roku 24,3% (tj. 35 986) stanowiły **osoby bezrobotne poprzednio pracujące, pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy**. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego grupa ta wzrosła o 3 555 osób, tj. 11%. Ponad 8% z tej grupy nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych, 13% (4 665 osób, w tym 4 434 kobiety) to osoby przygotowane do wykonywania zawodu sprzedawcy. Następne zawody, które pojawiają się w tej kategorii jako najliczniej występujące na koniec 2012 roku to: krawiec 1 005 osób (w tym 989 kobiet), technik ekonomista 931 osób (w tym 845 kobiet), ślusarz 909 osób (w tym 83 kobiety), kucharz 863 osoby (w tym 776 kobiet),

robotnik gospodarczy 700 osób, szwaczka 617 osoby, murarz 590 osób, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym 588 osób oraz technik prac biurowych 504 osoby.

Pełen wykaz omówionych kategorii bezrobotnych według stanu z 31 grudnia 2012r. prezentowany jest w tabeli jako załącznik 1.

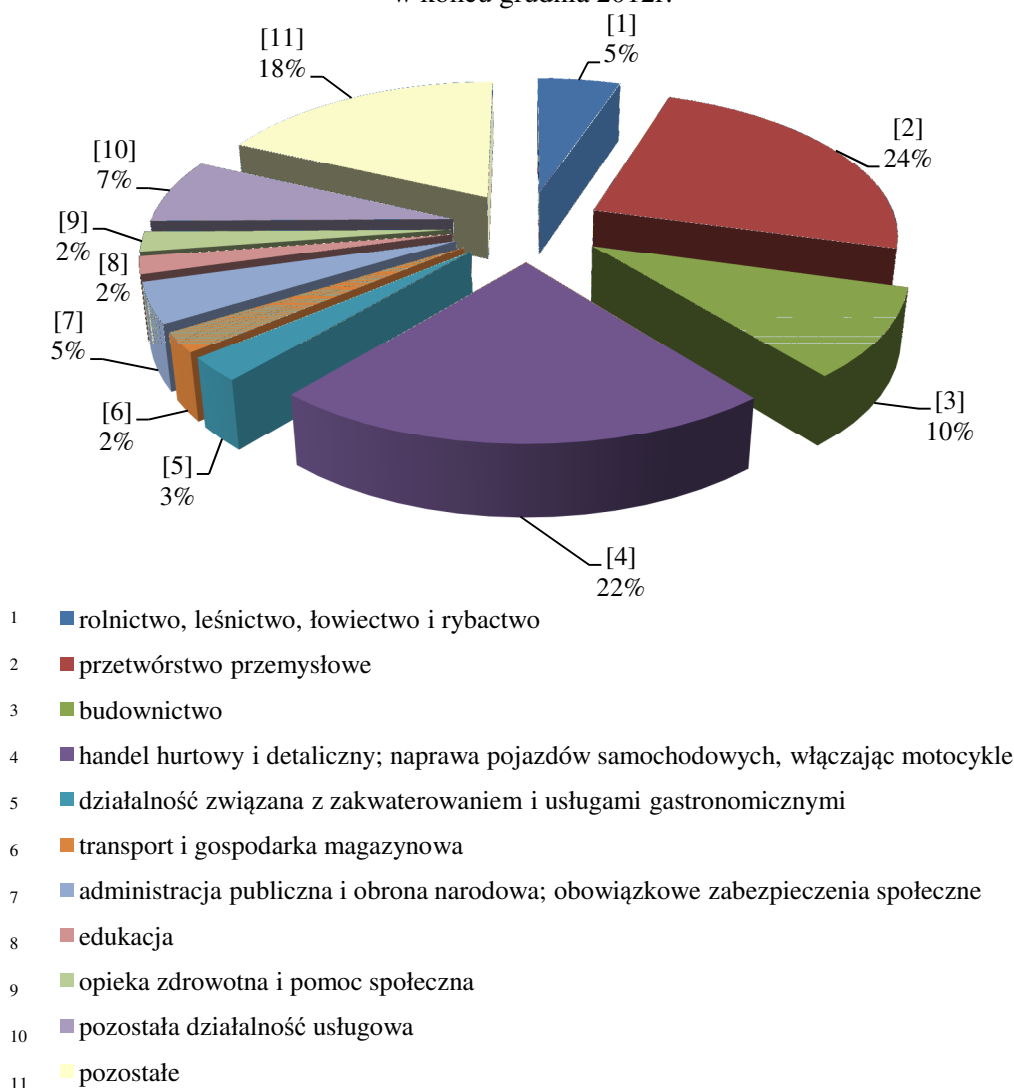
1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według PKD 2007 w województwie wielkopolskim w 2012r.

Analiza bezrobotnych zgodnie z rodzajem działalności ostatniego miejsca pracy wykazała, że w końcu 2012r. w urzędach pracy największy odsetek stanowiły osoby zatrudnione wcześniej w branżach:

- przetwórstwo przemysłowe – 24,2%,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 22,1%,
- budownictwo – 9,8%,
- pozostała działalność usługowa – 7,2%,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 5,2%.

Stanowili oni ponad 68% wszystkich osób, które zarejestrowane były w wielkopolskich urzędach pracy w końcu grudnia 2012r.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych według ostatniego miejsca pracy w końcu grudnia 2012r.

Jednocześnie w tym samym okresie pracodawcy zgłosili największe zapotrzebowanie na pracowników do wykonywania pracy w tych samych sektorach. Z 61 920 ofert jakie napłynęły w 2012r. 20,1% pochodziło z sektora przetwórstwo przemysłowe, 16,4% z sektora handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, 12,6% ofert napłynęło z budownictwa. Znaczący udział w zatrudnieniu miały także sektory: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca oraz administracja publiczna i obrona narodowa, z których do urzędów pracy zgłoszonych zostało odpowiednio 12,1% i 9,6% ogółu ofert.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

Sekcja PKD	Liczba bezrobotnych w końcu grudnia 2012r.	Liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 r.
1	2	3
Przetwórstwo przemysłowe	30 470	12 463
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	27 922	10 130
Budownictwo	12 347	7 827
Działalność nie zidentyfikowana	9 553	0
Pozostała działalność usługowa	9 114	1 554
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6 549	1 521
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6 202	7 481
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5 559	5 946
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3 339	1 821
Transport i gospodarka magazynowa	2 847	2 516
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 830	2 007
Edukacja	2 442	1 923
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 202	2 499
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 188	1 436
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 026	895
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	735	658
Informacja i komunikacja	728	555
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	611	498
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	192	71
Górnictwo i wydobywanie	162	95
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	70	24
Organizacje i zespoły eksterytorialne	12	0
Ogółem	126 100	61 920

2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych

2.1 Napływ według zawodów

W 2012 roku do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce zgłosiło się 211 406 osób, w tym 104 755 kobiet. Spośród nowo zarejestrowanych 26 859 osób tj. 12,7% to absolwenci szkół.

Ponad 19% (tj. 40 245 osób) ze wszystkich osób nowo zarejestrowanych nie posiadało żadnych kwalifikacji zawodowych, z czego ponad połowa to kobiety.

Najliczniej rejestrowali się sprzedawcy 17 216 osób, technicy ekonomiści 4 860 osób, ślusarze 4 657 osób, murarze 3 656 osób, krawcy 3 330 osób, kucharze 3 307 osób, stolarze 2 900 osób, mechanicy pojazdów samochodowych 2 866 osób, fryzjerzy 2 576 osób,

robotnicy budowlani 2 554 osoby, kucharze małej gastronomii 2 468 osób, robotnicy gospodarczy 2 384 osoby, technicy mechanicy 2 326 osób oraz szwaczki 2 289 osób.

Rejestrujące się **kobiety** głównie posiadały kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu: sprzedawcy 15 205 osób, technika ekonomisty 4 090 osób, krawca 3 260 osób, fryzjera 2 469 osób, szwaczki 2 276 osób, kucharza 2 199 osób, technika handlowca 1 458 osób, technika żywienia i gospodarstwa domowego 1 383 osoby oraz kucharza małej gastronomii 1 363 osoby .

Sytuacja **absolwentów** w 2012r. przedstawiała się następująco:

- liczna grupa osób bez zawodu – 34,2% (w tym 56,8% kobiet),
- najczęściej rejestrowały się osoby z zawodem: sprzedawca, technik ekonomista, fryzjer, kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych, pedagog, technik informatyk, ekonomista, technik żywienia i gospodarstwa domowego, pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji, stolarz, fizjoterapeuta, technik logistyk, technik handlowiec.

2.2 Napływ według grup zawodów

Z analizy struktury napływu osób bezrobotnych według dużych grup zawodowych wynika, że najliczniejszą grupę tworzyli sprzedawcy i pokrewni 12,2%. Następnie uplasowały się kategorie zawodowe: robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni 10,3%, robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni 9,7%, pracownicy usług osobistych 7,8%, robotnicy budowlani i pokrewni 7,6% oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych 6,9%.

Kobiety rejestrowały się najczęściej w grupach zawodowych: sprzedawcy i pokrewni 21,4%, pracownicy usług osobistych 10,9%, robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni 10,1%, średni personel ds. biznesu i administracji 7,5%, średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych 5 % oraz specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania 5,0%.

Poniżej zamieszczono grupy, w których najliczniej rejestrowali się **absolwenci** szkół:

- sprzedawcy i pokrewni – 11,4%,
- pracownicy usług osobistych – 10%,
- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych – 8,0%,
- specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury – 7,9%,
- specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania – 7,4%,
- średni personel do spraw biznesu i administracji 6,7%.

3. Oferty pracy

3.1 Analiza ofert pracy

Największe zapotrzebowanie na rynku pracy, według ofert pracy, które napłynęły do powiatowych urzędów pracy w 2012r. wystąpiło na: robotników gospodarczych 4 291 ofert, sprzedawców 4 027 ofert, techników prac biurowych 1 898 ofert, robotników budowlanych 1 684 oferty, pozostałych pracowników obsługi biurowej 1 585 ofert, kierowców samochodu ciężarowego 1 456 ofert, szwaczki 1 308 ofert, murarzy 1 140 ofert, sprzętaczkę biurowe 1 122 oferty, przedstawicieli handlowych 1 041 ofert, magazynierów 1 009 ofert, telemarketerów 885 ofert, pracowników ochrony fizycznej bez licencji 804 oferty, pakowaczy 794 oferty oraz pozostałych pracowników przy pracach prostych 767 ofert.

Analizując zgłoszenia ofert pracy pod kątem 43 dużych grup zawodowych największe zapotrzebowanie wystąpiło na zawody zagregowane w 6 wymienionych poniżej grupach:

- sprzedawcy i pokrewni – 11%,
- pracownicy usług osobistych – 10,7%,
- robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 8,8%,
- robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 8,4%,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 7,6%,
- robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 6,9%.

3.2 Szansa uzyskania oferty w zawodzie w województwie wielkopolskim

Do wyliczenia wskaźnika szansy uzyskania oferty w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{s,l}^k = \frac{\overline{PO}_l^k}{PB_l^k}$$

gdzie:

\overline{PO}_l^k - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w 2012r., będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_l^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_l^k}{12}$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku ($t-1$),

O_l^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku,

oraz

\overline{PB}_l^k - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_l^k = \frac{PB_{l-1}^k + PB_l^k}{2}$$

przy czym:

PB_{l-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku,

PB_l^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu danego roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty określa stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie do średniego miesięcznego bezrobocia w tym zawodzie.

Grupy zawodowe o najwyższym poziomie wskaźnika w województwie:

- żołnierze szeregowi – 0,56,
- pracownicy usług ochrony – 0,20,
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie – 0,17,
- sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach – 0,17,
- sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni – 0,16,
- kierownicy ds. produkcji i usług – 0,13,
- kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych – 0,13,
- ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych – 0,11,
- pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej – 0,11,
- kierowcy i operatorzy pojazdów – 0,11.

Najtrudniej w województwie wielkopolskim przedstawia się sytuacja w grupach zawodowych:

- oficerowie sił zbrojnych,
- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych,
- specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury,
- rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni,
- średni personel ds. zdrowia,
- technicy informatycy,

- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych,
- rolnicy produkcji towarowej,

dla których zapotrzebowanie na pracowników było znikome w stosunku do zarejestrowanych w zawodach przyporządkowanych danej grupie bezrobotnych.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczenia średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

\bar{B}_I^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku,

\bar{O}_I^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku.

Jak wynika z rozkładu danych statystycznych zawody deficytowe w 2012r. kształtowały się w sposób następujący: największa różnica pomiędzy średnią liczbą zgłaszanych ofert, a średnią liczbą osób bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, wystąpiła w przypadku zawodu **robotnik gospodarczy**. Średnio miesięcznie zgłoszono do urzędów pracy 358 ofert, natomiast w tym czasie rejestrowało się średnio miesięcznie 198 osób. Następnym zawodem w województwie, w którym występuje niedobór bezrobotnych w stosunku do zgłaszanych ofert pracy jest **kierowca samochodu ciężarowego**. Miesięcznie, na średnio 121 zgłoszonych ofert przypadły 69 osób. Znaczący deficyt występuje w zawodzie **pracownik ochrony fizycznej bez licencji, przedstawiciel handlowy, spawacz metodą MAG, telemarketer, technik prac biurowych, doradca klienta, monter sprzętu gospodarstwa domowego, ubojowy, opiekun osoby starszej**.

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku deficytu zamieszczono w załączniku 2.

Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej w 2012r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu grudnia 2012r.
1	2	3	4	5	6	7	
1	"515303"	Robotnik gospodarczy	-158,9	357,6	198,7	4291	1991
2	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	-52,8	121,3	68,5	1456	508
3	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	-48,2	67,0	18,8	804	135
4	"332203"	Przedstawiciel handlowy	-43,9	86,8	42,8	1041	330
5	"721204"	Spawacz metodą MAG	-39,4	42,8	3,3	513	16
6	"524404"	Telemarketer	-38,8	73,8	34,9	885	227
7	"411004"	Technik prac biurowych	-31,3	158,2	126,8	1898	1301
8	"524902"	Doradca klienta	-24,6	42,3	17,8	508	108
9	"821111"	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	-24,3	35,2	10,8	422	43
10	"751106"	Ubojowy	-23,2	34,3	11,1	411	98
11	"341202"	Opiekun osoby starszej	-20,9	24,3	3,3	291	33
12	"332101"	Agent ubezpieczeniowy	-17,3	21,5	4,3	258	44
13	"241202"	Doradca finansowy	-15,1	19,6	4,5	235	41
14	"531202"	Asystent nauczyciela przedszkola	-12,8	15,3	2,5	183	16
15	"833202"	Kierowca ciągnika siodłowego	-11,6	14,8	3,3	178	16
16	"524302"	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	-11,5	15,7	4,2	188	22
17	"333105"	Spedytor	-10,8	13,2	2,3	158	18
18	"611307"	Ogrodnik - uprawa grzybów jadalnych	-10,8	11,3	0,6	136	3
19	"031101"	Żołnierz szeregowy	-10,6	15,4	4,8	185	36
20	"921201"	Pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt	-10,3	14,3	4,0	172	45

4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim

Zawody, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy to zawody nadwyżkowe. Największa dysproporcja pomiędzy wymienionymi zmiennymi występuje w kategorii „bez zawodu”. Średnio miesięcznie rejestrowały się 3 353 osoby bezrobotne nie posiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu. Osoby z tej grupy miały w badanym roku do wykorzystania zaledwie średnio w miesiącu 66 ofert pracy.

Do zawodów nadwyżkowych należą w szczególności:

- sprzedawca (więcej zarejestrowanych o 1 099 osób od przyjętych ofert),
- technik ekonomista (średnia miesięczna nadwyżka 402),
- ślusarz (średnia miesięczna nadwyżka 334),
- krawiec (średnia miesięczna nadwyżka 228),
- kucharz (średnia miesięczna nadwyżka 215),
- mechanik pojazdów samochodowych (średnia miesięczna nadwyżka 213).

Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej w 2012r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu grudnia 2012r.
1	2	3	4	5	6	7	
1	"000000"	Bez zawodu	3 287,4	66,3	3 353,8	796	25 508
2	"522301"	Sprzedawca	1 099,1	335,6	1 434,7	4027	13 979
3	"331403"	Technik ekonomista	402,3	2,8	405,0	33	3 490
4	"722204"	Ślusarz	333,6	54,5	388,1	654	3 399
5	"753105"	Krawiec	228,0	49,5	277,5	594	2 920
6	"512001"	Kucharz	215,5	60,1	275,6	721	2 704
7	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych	212,8	26,1	238,8	313	1 649
8	"711202"	Murarz	209,7	95,0	304,7	1140	2 565
9	"512002"	Kucharz małej gastronomii	195,9	9,8	205,7	117	1 731
10	"311504"	Technik mechanik	188,3	5,5	193,8	66	1 531
11	"752205"	Stolarz	183,2	58,5	241,7	702	1 715
12	"514101"	Fryzjer	180,3	34,3	214,7	412	1 825
13	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	160,8	14,3	175,2	172	1 426
14	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	149,4	0,4	149,8	5	1 288
15	"751201"	Cukiernik	146,4	8,8	155,2	105	1 370
16	"263102"	Ekonomista	135,6	2,5	138,1	30	1 059
17	"713101"	Malarz - tapeciarsz	133,7	9,8	143,5	118	1 077
18	"522305"	Technik handlowiec	130,8	22,3	153,1	267	1 320
19	"751204"	Piekarz	129,6	12,1	141,7	145	1 079
20	"314207"	Technik rolnik	126,4	0,9	127,3	11	1 292

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku nadwyżki zamieszczono w załączniku 3.

4.3 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).

Do obliczenia wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k zastosowano wzór:

$$W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

\bar{O}_l^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w roku,

\bar{B}_l^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe.

Przeprowadzając analizę zawodów deficytowych w województwie wielkopolskim w oparciu o dane z 2012r. według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu (stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych) odnotowano 499 zawodów deficytowych, z czego 107 przyjmuje maksymalną wartość wskaźnika (brak zarejestrowanych bezrobotnych), 1 428 zawodów nadwyżkowych oraz 107 zawodów zrównoważonych.

Zawód zrównoważony to zawód, w którym występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy. Bilans pomiędzy liczbą zgłaszanych ofert pracy w ściśle określonym zawodzie, a napływem bezrobotnych osób posiadających sprecyzowane kwalifikacje zawodowe jest równy lub pozostaje niewielką wartością.

Analizując dane w odniesieniu do 42 dużych grup zawodowych w województwie wielkopolskim zjawisko deficytu siły roboczej wystąpiło w przypadku grup:

- żołnierze szeregowi – 3,19,
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie – 1,44,
- sekretarki, operatorzy maszyn biurowych i pokrewni – 1,41,
- pracownicy usług ochrony – 1,38.

Równowagę na rynku pracy zachowały trzy grupy zawodowe, tj. kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych, pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki oraz kierownicy do spraw produkcji. Pozostałe 35 grup charakteryzuje nadwyżka siły roboczej.

Szczegółowe wskaźniki intensywności nadwyżki i deficytu zawodów przedstawiono w tabeli jako załącznik 2 i 3.

5. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie w Wielkopolsce

Do wyliczenia wskaźnika długotrwałego bezrobocia w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{d,l}^k = \frac{B_{d,l}^k}{B_l^k} 100\%$$

gdzie:

$B_{d,l}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k , pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w danym roku,

B_l^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w danym roku.

W województwie wielkopolskim – według danych statystycznych – zagrożeniem długotrwałego bezrobocia są objęte zawody sklasyfikowane w grupie:

- pracownicy opieki osobistej i pokrewni,
- pomoce domowe i sprzątaczkę,
- leśnicy i rybacy,
- rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni,
- rolnicy produkcji towarowej.

W wymienionych powyżej grupach zawodowych wskaźnik był najwyższy i osiągał wielkość od 0,4. Najniższy wskaźnik charakteryzował następujące grupy: oficerowie sił zbrojnych, sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach, technicy informatycy, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, żołnierze szeregowi, specjaliści ds. zdrowia, specjaliści ds. technologii informacyjno-komunikacyjnych, specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury, specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania oraz kierownicy ds. produkcji i usług.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

6. Wnioski

1. W końcu 2012r. bezrobocie w Wielkopolsce kształtowało się na poziomie 147 902 osób i było to więcej o 9,6% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. 55% bezrobotnych to kobiety, natomiast osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 43% populacji klientów urzędów pracy.
2. Najliczniej bezrobocie wystąpiło w grupach zawodowych „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” oraz „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”.
3. W Wielkopolsce 17% osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nie posiadało kwalifikacji do wykonywania pracy zawodowej. W trudnej sytuacji są absolwenci szkół widniejący w rejestrach, wśród tej populacji 31% to osoby bez zawodu.
4. Połowa populacji bezrobotnych w Wielkopolsce posiadała kwalifikacje do wykonywania jedynie 19 zawodów lub znajdowała się w grupie bez kwalifikacji zawodowych. W urzędach pracy najczęściej było sprzedawców, techników ekonomistów, ślusarzy, krawców, kucharzy, murarzy i robotników gospodarczych. Wysoki poziom bezrobocia wystąpił również w zawodach robotnik budowlany, technik mechanik i technik handlowiec. Większość osób zarejestrowanych w wymienionych zawodach cechował również długi okres pozostawania bez zatrudnienia.
5. Największy deficyt podaży siły roboczej wystąpił w Wielkopolsce na robotników gospodarczych, kierowców samochodu ciężarowego, pracowników ochrony fizycznej bez licencji, przedstawicieli handlowych, spawaczy metodą MAG, telemarketerów, techników prac biurowych oraz doradców klienta.
6. Wielkopolscy pracodawcy w 2012r. w urzędach pracy najczęściej poszukiwali robotników gospodarczych, sprzedawców, techników prac biurowych, robotników budowlanych, kierowców samochodu ciężarowego oraz szwaczek i murarzy. Niewiele ofert wpłynęło dla zawodów zagregowanych w grupach: technicy rolnictwa, dietetycy i żywieniowcy oraz ekonomiści licznie zarejestrowanych w PUP.

Monitoring
zawodów deficytowych i nadwyżkowych
w Wielkopolsce za 2012 rok
Część prognostyczna

Wstęp

Niniejszy dokument stanowi uzupełnienie do monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych realizowanego w dwóch etapach. Pierwszy etap polegał na opracowaniu części diagnostycznej na podstawie danych statystycznych zawartych w załącznikach 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 za 2012 rok.

Drugi etap stanowi uzupełnienie raportu o część prognostyczną, którą Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu sporządził w oparciu o:

- dane statystyczne pochodzące z badania popytu na pracę, udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny,
- przygotowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu raport pt. „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2011/2012 na rynku pracy”. Dokument ten w pełnej wersji dostępny jest na stronie internetowej WUP w Poznaniu.

1. Badanie popytu na pracę w 2012 roku

1.1 Koncepcja i metoda realizacji badania²

Celem badania popytu na pracę było uzyskanie informacji na temat popytu zrealizowanego i niezrealizowanego, czyli osób pracujących oraz wolnych i nowo utworzonych miejsc pracy.

Badanie popytu na pracę przeprowadzane jest metodą reprezentacyjną i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych jednej lub więcej osób. Umożliwia ona uogólnianie wyników badania na populację generalną. Próba do badania losowana była oddzielnie dla jednostek dużych i średnich oraz dla jednostek małych. Odrębne rozwiązanie dla jednostek małych motywowane jest nieco innym celem badania dla tej części badanej zbiorowości. W odniesieniu do jednostek dużych i średnich jako cel badania przyjęto uzyskanie informacji dla poszczególnych rodzajów działalności (sekcji PKD) wg województw.

Podstawowe definicje

Rynek pracy charakteryzują dwa wzajemnie nakładające się segmenty: *podaż siły roboczej i popyt na pracę*.

Siła robocza – jest to określona liczba ludności zainteresowana i gotowa wykonywać pracę.

Popyt na pracę – jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych.

Przez **popyt na pracę** rozumiemy:

- 1) zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- 2) wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

² Główny Urząd Statystyczny, „Popyt na pracę w 2012 roku.”

Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu badania przy uwzględnieniu podmiotów klasyfikowanych według kryterium liczby pracujących i obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób – jednostki małe,
- 10 do 49 osób – jednostki średnie,
- powyżej 49 osób – jednostki duże.

Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw:

- handel i naprawy – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych,
- administracja publiczna – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne,
- dostawa wody - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją.

1.2 Osoby pracujące

W województwie wielkopolskim w końcu 2012 roku w rejestrze REGON widniało 387 977 podmiotów gospodarki narodowej³, z czego 368 601 tj. 95% to firmy jednoosobowe oraz małe, zatrudniające do 9 pracowników. Wśród ogółu podmiotów gospodarczych 295 101 tj. 76% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W porównaniu ze stanem z końca 2011r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wzrosła o 3%.

W 2012 roku w Wielkopolskich przedsiębiorstwach i instytucjach zatrudniających co najmniej jedną osobę liczba pracujących wynosiła 1 053 856 osób, z tego 75,0% tj. 790 809 osób to pracownicy sektora prywatnego. Niemal 58% ogółu pracujących było zatrudnionych w jednostkach dużych, zatrudniających co najmniej 50 osób.

Z ogółu przedsiębiorstw należących do sektora prywatnego największe zatrudnienie (łącznie 75%) wygenerowały firmy prowadzące działalność w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe 36,6%, handel i naprawy 30,5% oraz budownictwo 8,5%. W sektorze publicznym ponad 72% zatrudnienia generuje edukacja 41,2%, opieka zdrowotna i pomoc społeczna 16,1% oraz administracja publiczna 15,2%.

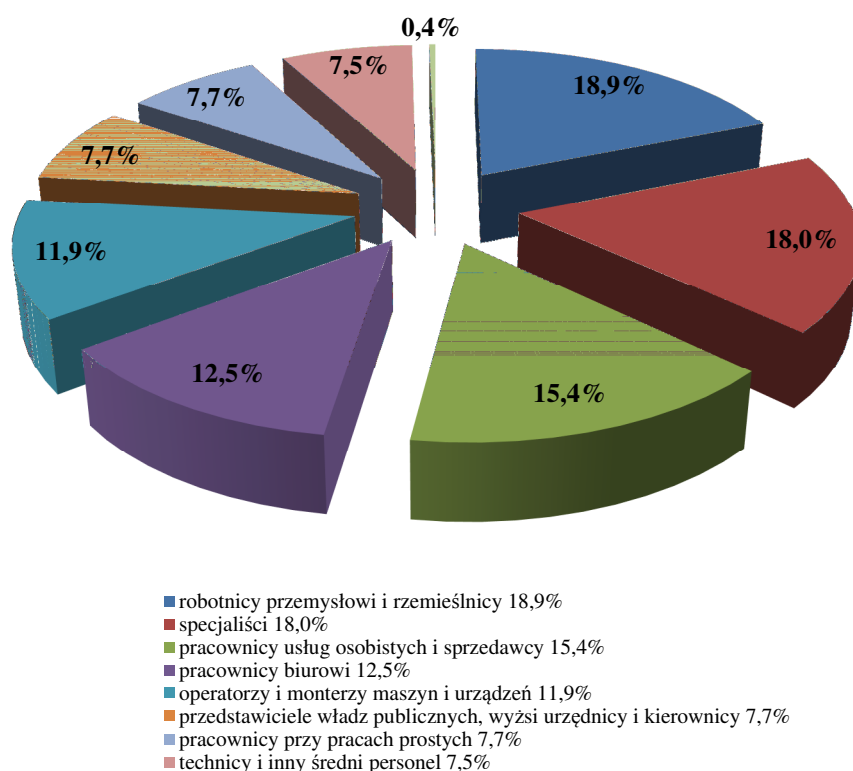
³ Podmioty gospodarki narodowej bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Najmniej Wielkopolan, niewiele ponad 2%, zatrudnionych jest w sekcjach: górnictwo i wydobywanie, pozostała działalność usługowa, działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Gospodarka regionu, w tym kształtujący ją przedsiębiorcy, przekłada się na występujące zapotrzebowanie na określone zawody oraz strukturę zatrudnienia. Ponad połowa zatrudnionych w Wielkopolsce pracowników to:

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 199 425 osób tj. 18,9% (wobec 219 879 osób w analogicznym okresie roku poprzedniego),
- specjaliści 190 141 osób tj. 18,0% (wobec 192 128 osób w analogicznym okresie roku poprzedniego),
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy 162 003 osoby tj. 15,4%.

Wykres 1. Struktura osób pracujących w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych w końcu 2012r

Na 1 053 856 osób zatrudnionych w Wielkopolskich przedsiębiorstwach działających w obszarze 19 sekcji PKD ponad 60% pracuje w trzech z nich, tj.:

- w przetwórstwie przemysłowym 292 662 osoby tj. 27,8%,
- w handlu i naprawach 241 987 osób tj. 23,0%,
- w edukacji 112 157 osób tj. 10,6%.

Ponad połowa pracowników jest zatrudniona w firmach dużych, zatrudniających co najmniej 50 osób.

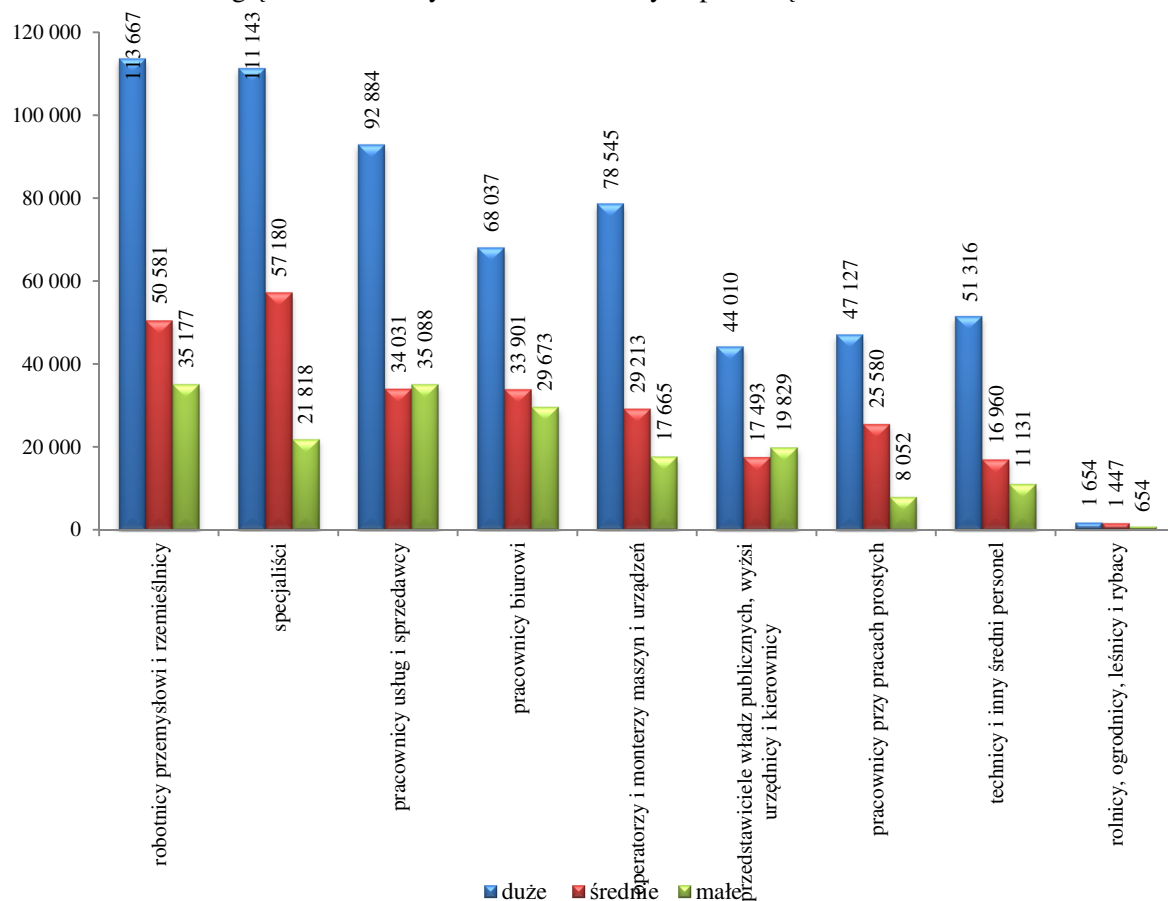
Tabela 1. Osoby pracujące w Wielkopolsce w końcu 2012 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób pracujących w końcu 2012r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
		publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe
Przetwórstwo przemysłowe	292 662	3 408	289 254	215 445	50 735	26 482	1,2	98,8	73,6	17,3	9,0
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	241 987	548	241 439	122 993	62 624	56 370	0,2	99,8	50,8	25,9	23,3
Edukacja	112 157	108 343	3 814	46 826	57 844	7 487	96,6	3,4	41,8	51,6	6,7
Budownictwo	68 544	1 274	67 270	18 627	24 174	25 743	1,9	98,1	27,2	35,3	37,6
Transport i gospodarka magazynowa	56 612	12 614	43 998	32 822	12 075	11 715	22,3	77,7	58,0	21,3	20,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	54 823	42 392	12 431	38 714	8 748	7 361	77,3	22,7	70,6	16,0	13,4
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	40 095	40 095	0	31 587	8 172	336	100,0	0,0	78,8	20,4	0,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	31 566	7 325	24 241	11 286	6 380	13 900	23,2	76,8	35,8	20,2	44,0
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	27 337	1 574	25 763	17 324	6 388	3 625	5,8	94,2	63,4	23,4	13,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17 893	5 147	12 746	9 226	6 349	2 318	28,8	71,2	51,6	35,5	13,0
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17 472	1 808	15 664	4 516	5 582	7 374	10,3	89,7	25,8	31,9	42,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	17 407	3 346	14 061	14 213	1 527	1 667	19,2	80,8	81,7	8,8	9,6
Informacja i komunikacja	13 895	646	13 249	7 509	3 023	3 363	4,6	95,4	54,0	21,8	24,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych	12 581	9 658	2 923	11 956	448	177	76,8	23,2	95,0	3,6	1,4
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12 499	8 159	4 340	7 550	3 805	1 144	65,3	34,7	60,4	30,4	9,2
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11 153	2 254	8 899	5 604	2 853	2 696	20,2	79,8	50,2	25,6	24,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9 860	9 242	618	3 728	3 854	2 278	93,7	6,3	37,8	39,1	23,1
Pozostała działalność usługowa	7 715	210	7 505	1 530	1 534	4 651	2,7	97,3	19,8	19,9	60,3
Górnictwo i wydobywanie	7 598	5 004	2 594	6 927	271	400	65,9	34,1	91,2	3,6	5,3
Ogółem województwo	1 053 856	263 047	790 809	608 383	266 386	179 087	25,0	75,0	57,7	25,3	17,0

Z danych GUS wynika, że w województwie wielkopolskim zatrudnienie generują przede wszystkim duże firmy, w większości dające pracę robotnikom przemysłowym i rzemieślnikom, specjalistom a także pracownikom usług osobistych i sprzedawcom, operatorom maszyn i urządzeń oraz pracownikom biurowym.

W regionie 17% wszystkich zatrudnionych pracuje w małych przedsiębiorstwach (zatrudnienie do 9 osób) głównie działających w branżach: pozostała działalność usługowa, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

Wykres 2. Liczba osób pracujących w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw - stan w końcu 2012r.

1.3 Wolne miejsca pracy

Zgodnie z danymi uzyskanymi w wyniku badania popytu na pracę w końcu 2012 roku, wielkopolskie przedsiębiorstwa dysponowały o ponad 21% mniejszą niż przed rokiem ilością niewykorzystanych miejsc pracy (3 908 wakatów w 2011r., 3 073 wakaty w 2012r.).

Najwięcej wolnych stanowisk zarejestrowano w sektorach:

- przetwórstwo przemysłowe
 - 992 wakaty w końcu grudnia 2012,
 - 1 848 wakatów w końcu czerwca 2012,
 - 1 270 wakatów w końcu grudnia 2011,
- Transport i gospodarka magazynowa:
 - 502 wakaty w końcu grudnia 2012,
 - 751 wakatów w końcu czerwca 2012,
 - 288 wakatów w końcu grudnia 2011,
- handel i naprawy:
 - 381 wakatów w końcu grudnia 2012,
 - 646 wakatów w końcu czerwca 2012,
 - 547 wakatów w końcu grudnia 2011.

Utrzymujący się nadal spadek wolnych miejsc pracy w stosunku do poprzedniego okresu to przede wszystkim efekt spowolnienia gospodarczego. Utrzymujące się wysokie bezrobocie przekłada się na większą płynność kadrową, przedsiębiorcy stosunkowo szybko obsadzają wolne stanowiska pracy co rzutuje również na liczbę nie wykorzystanych wakatów zliczonych w końcu roku.

Tabela 2. Wolne miejsca pracy w przedsiębiorstwach z terenu Wielkopolski w końcu 2012r.

Wyszczególnienie	Liczba wolnych miejsc pracy w końcu 2012r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	
Przetwórstwo przemysłowe	992	6	986	509	330	153	0,6	99,4	51,3	33,3	15,4
Transport i gospodarka magazynowa	502	104	398	278	146	78	20,7	79,3	55,4	29,1	15,5
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	381	0	381	338	43	0	0,0	100,0	88,7	11,3	0,0
Budownictwo	315	4	311	13	37	265	1,3	98,7	4,1	11,7	84,1
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	224	224	0	197	25	2	100,0	0,0	87,9	11,2	0,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	123	87	36	86	17	20	70,7	29,3	69,9	13,8	16,3
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	102	0	102	59	43	0	0,0	100,0	57,8	42,2	0,0
Informacja i komunikacja	73	0	73	8	9	56	0,0	100,0	11,0	12,3	76,7
Edukacja	73	73	0	20	47	6	100,0	0,0	27,4	64,4	8,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	71	7	64	42	6	23	9,9	90,1	59,2	8,5	32,4
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	62	0	62	16	46	0	0,0	100,0	25,8	74,2	0,0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	51	3	48	10	4	37	5,9	94,1	19,6	7,8	72,5
Pozostała działalność usługowa	24	5	19	4	7	13	20,8	79,2	16,7	29,2	54,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21	0	21	3	0	18	0,0	100,0	14,3	0,0	85,7
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	20	16	4	7	11	2	80,0	20,0	35,0	55,0	10,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	18	18	0	1	13	4	100,0	0,0	5,6	72,2	22,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	3	10	7	0	6	23,1	76,9	53,8	0,0	46,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych	8	3	5	4	4	0	37,5	62,5	50,0	50,0	0,0
Ogółem województwo	3 073	553	2 520	1 602	788	683	18,0	82,0	52,1	25,6	22,2

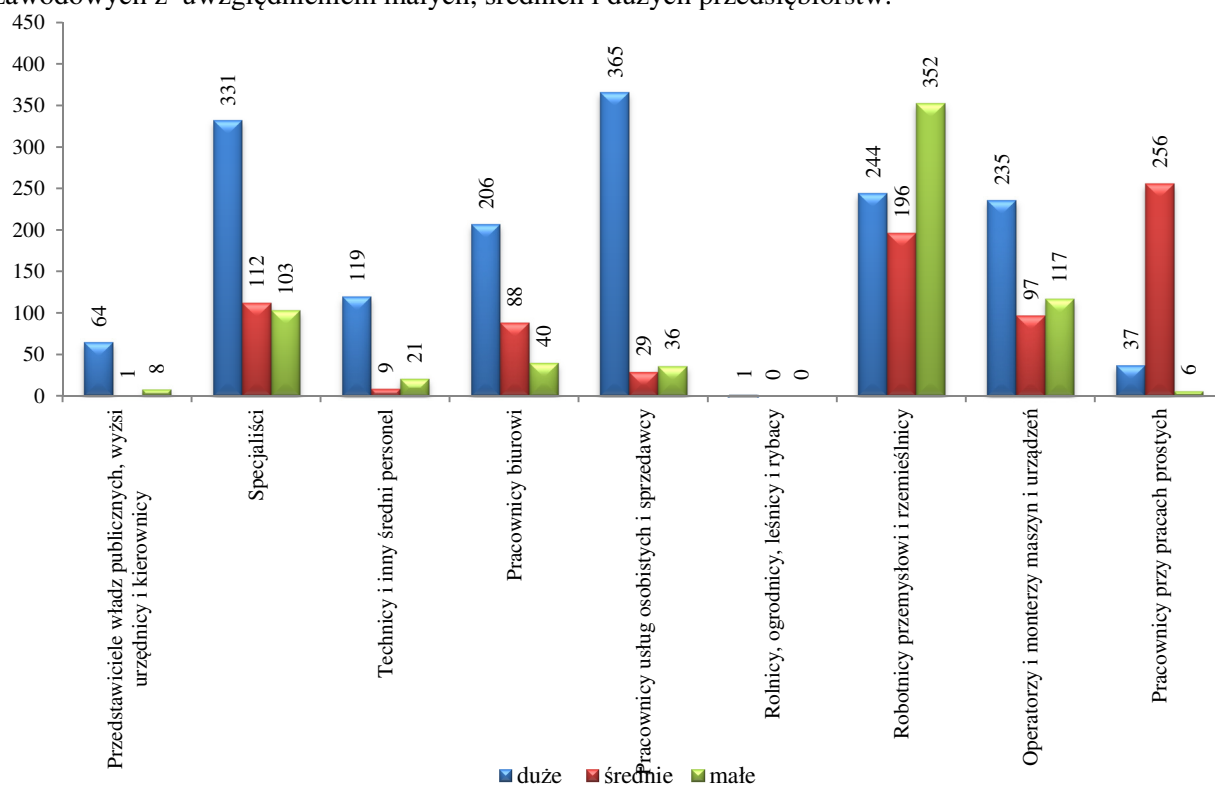
W końcu 2012 roku ponad połowa wolnych etatów tj. 52,1% pozostawała w przedsiębiorstwach zatrudniających co najmniej 50 osób, w tym najwięcej w kluczowych branżach regionu tj.:

- przetwórstwo przemysłowe 509 miejsc,
- handel i naprawy 338 miejsc,
- transport i gospodarka magazynowa 278 miejsc,
- administracja publiczna i obrona narodowa 197 miejsc.

Znikomą liczbą wolnych stanowisk pracy dysponowały w końcu 2012r. firmy z branż:

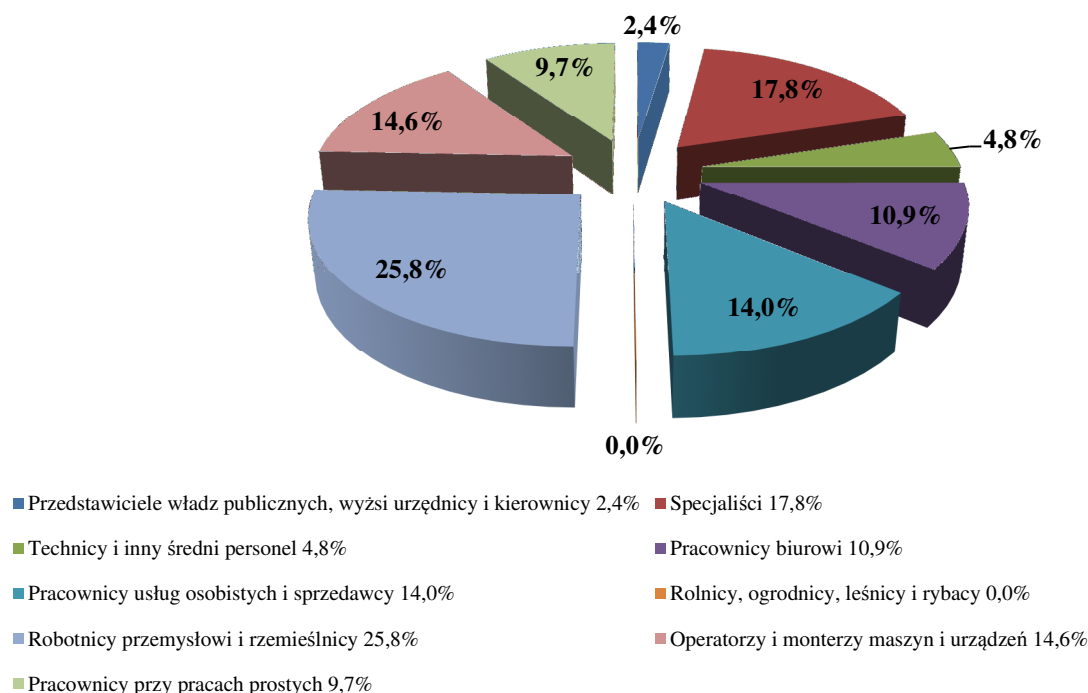
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Wykres 3. Liczba wolnych miejsc pracy w Wielkopolsce w końcu 2012r wg wielkich grup zawodowych z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

Analogicznie do rozwoju kluczowych gałęzi gospodarki w regionie, najwięcej wolnych miejsc pracy w końcu 2012r. skierowanych było przede wszystkim dla robotników przemysłowych i rzemieślników, specjalistów, operatorów i monterów maszyn i urządzeń a także pracowników usług i sprzedawców.

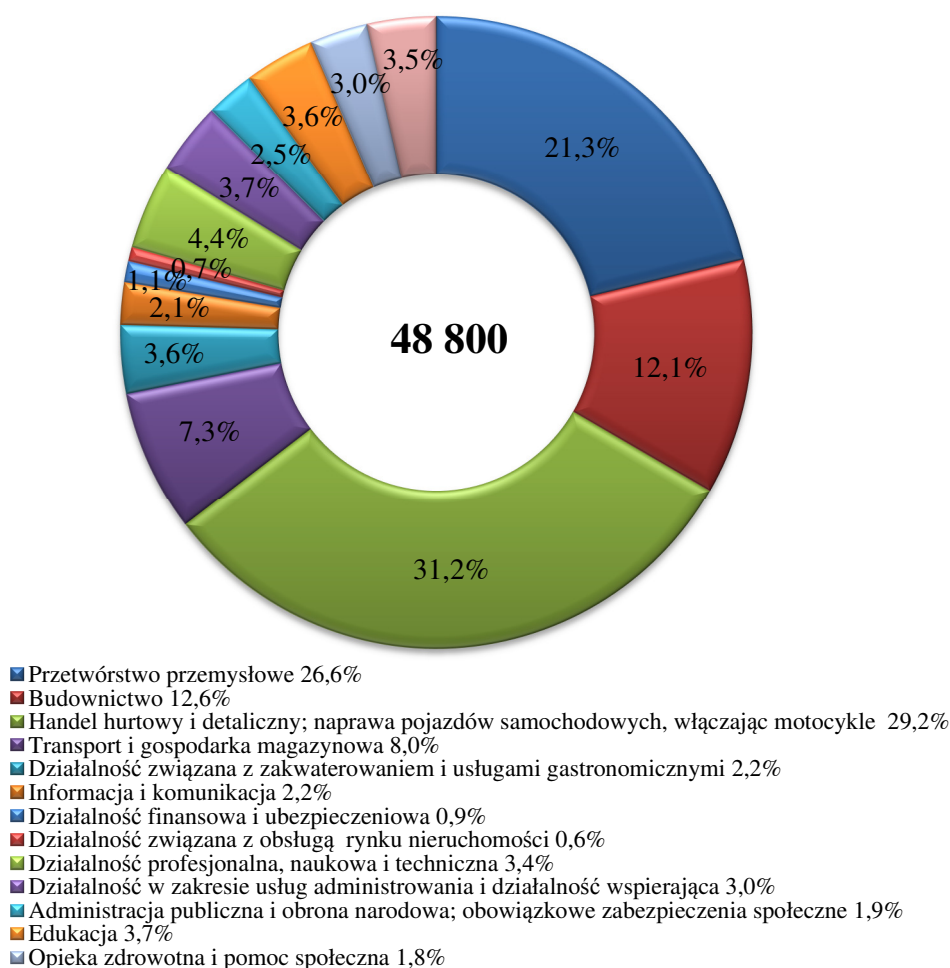
Wykres 4. Struktura wolnych miejsc pracy w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych w 2012r.

1.4 Nowo utworzone miejsca pracy

W Wielkopolsce w 2012 roku w badanych przedsiębiorstwach powstało **48 800** nowych miejsc pracy i było to mniej o ponad 17% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Na stworzenie nowych miejsc pracy decydowali się niemal wyłącznie przedsiębiorcy prywatni (89,6%). Najwięcej, 37,5% tj. 18 277 wakatów powstało w przedsiębiorstwach dużych zatrudniających co najmniej 50 pracowników natomiast 35,9% ogółu nowopowstałych stanowisk pracy tj. 17 509 dotyczyło firm małych.

Wykres 5. Struktura nowo utworzonych miejsc pracy w Wielkopolsce w 2012r. wg sekcji PKD

W 2012r. nowe stanowiska utworzono przede wszystkim w firmach prowadzących działalność w obszarach: handel i naprawy 31,2% tj. 15 249 etatów, przetwórstwo przemysłowe 21,3% tj. 10 376 etatów, budownictwo 12,1% tj. 5 898 etatów oraz transport i gospodarka magazynowa 7,3% tj. 3 559 etatów. We wszystkich wymienionych sekcjach gospodarki liczba nowo utworzonych stanowisk w porównaniu z poprzednim rokiem zmalała (odpowiednio o 11,6%, 33,9%, 20,9% i 24,2%). Niewielką liczbę, 165 nowych stanowisk

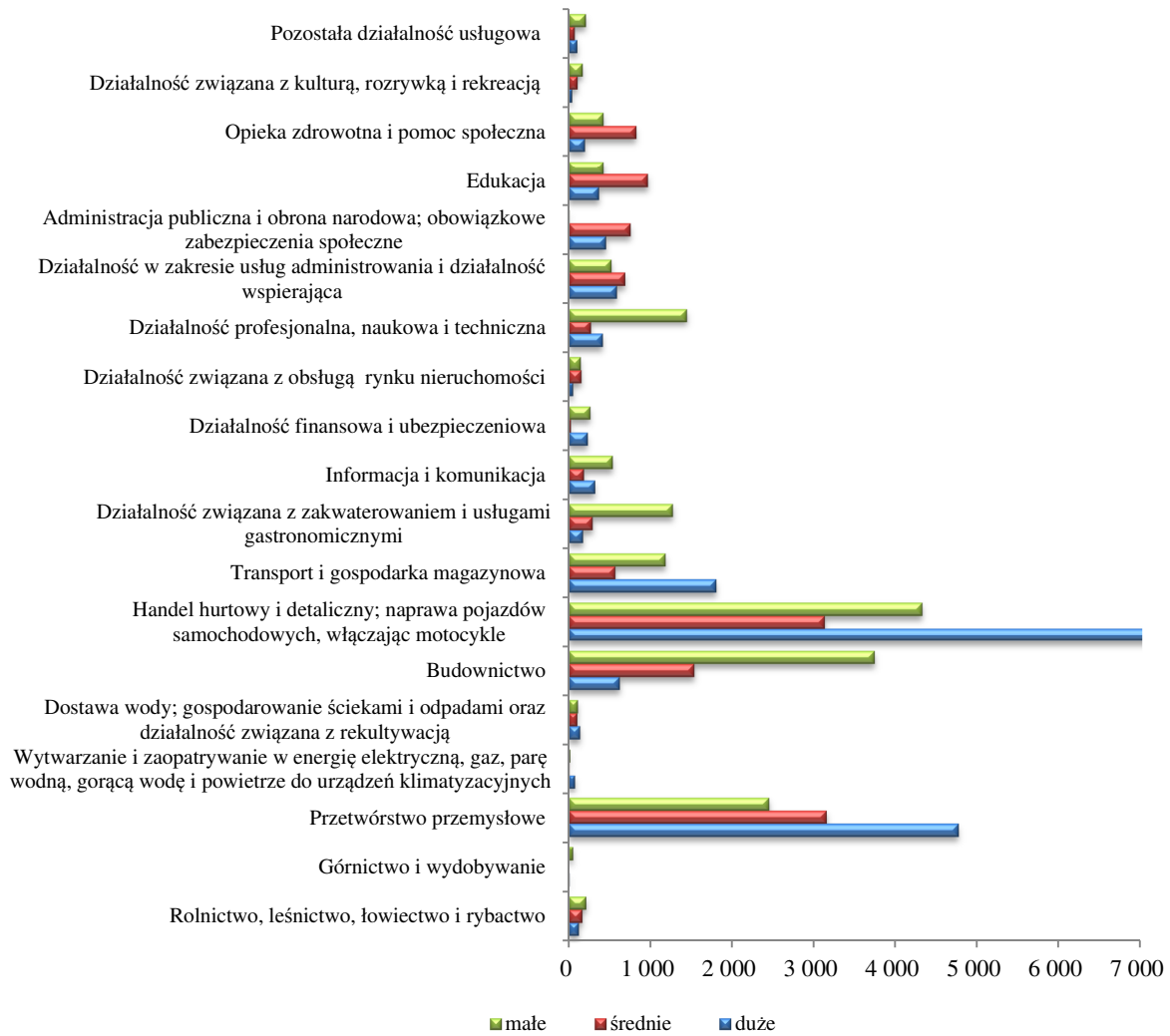
pracy, wykazały przedsiębiorstwa z sektora wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną oraz górnictwo i wydobywanie.

Tabela 3. Nowo utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach z terenu województwa wielkopolskiego w 2012 roku

Wyszczególnienie	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w 2012r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
		publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	15 249	38	15 211	7 790	3 132	4 327	0,2	99,8	51,1	20,5	28,4
Przetwórstwo przemysłowe	10 376	29	10 347	4 771	3 155	2 450	0,3	99,7	46,0	30,4	23,6
Budownictwo	5 898	6	5 892	622	1 534	3 742	0,1	99,9	10,5	26,0	63,4
Transport i gospodarka magazynowa	3 559	623	2 936	1 806	570	1 183	17,5	82,5	50,7	16,0	33,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 127	214	1 913	414	269	1 444	10,1	89,9	19,5	12,6	67,9
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 803	2	1 801	589	691	523	0,1	99,9	32,7	38,3	29,0
Edukacja	1 757	1 558	199	368	967	422	88,7	11,3	20,9	55,0	24,0
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 734	42	1 692	172	289	1 273	2,4	97,6	9,9	16,7	73,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 445	720	725	196	825	424	49,8	50,2	13,6	57,1	29,3
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 219	1 219	0	455	757	7	100,0	0,0	37,3	62,1	0,6
Informacja i komunikacja	1 044	22	1 022	320	186	538	2,1	97,9	30,7	17,8	51,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	517	1	516	230	25	262	0,2	99,8	44,5	4,8	50,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	504	47	457	124	167	213	9,3	90,7	24,6	33,1	42,3
Pozostała działalność usługowa	383	0	383	103	73	207	0,0	100,0	26,9	19,1	54,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	353	182	171	139	102	112	51,6	48,4	39,4	28,9	31,7
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	353	14	339	53	155	145	4,0	96,0	15,0	43,9	41,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	314	267	47	40	106	168	85,0	15,0	12,7	33,8	53,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych	101	79	22	76	7	18	78,2	21,8	75,2	6,9	17,8
Górnictwo i wydobywanie	64	0	64	9	4	51	0,0	100,0	14,1	6,3	79,7
Ogółem województwo	48 800	5 063	43 737	18 277	13 014	17 509	10,4	89,6	37,5	26,7	35,9

Jedynie 10% wszystkich nowo utworzonych stanowisk pracy powstało w sektorze publicznym, z czego ponad połowa pochodziła z sektorów edukacja oraz administracja publiczna i obrona narodowa.

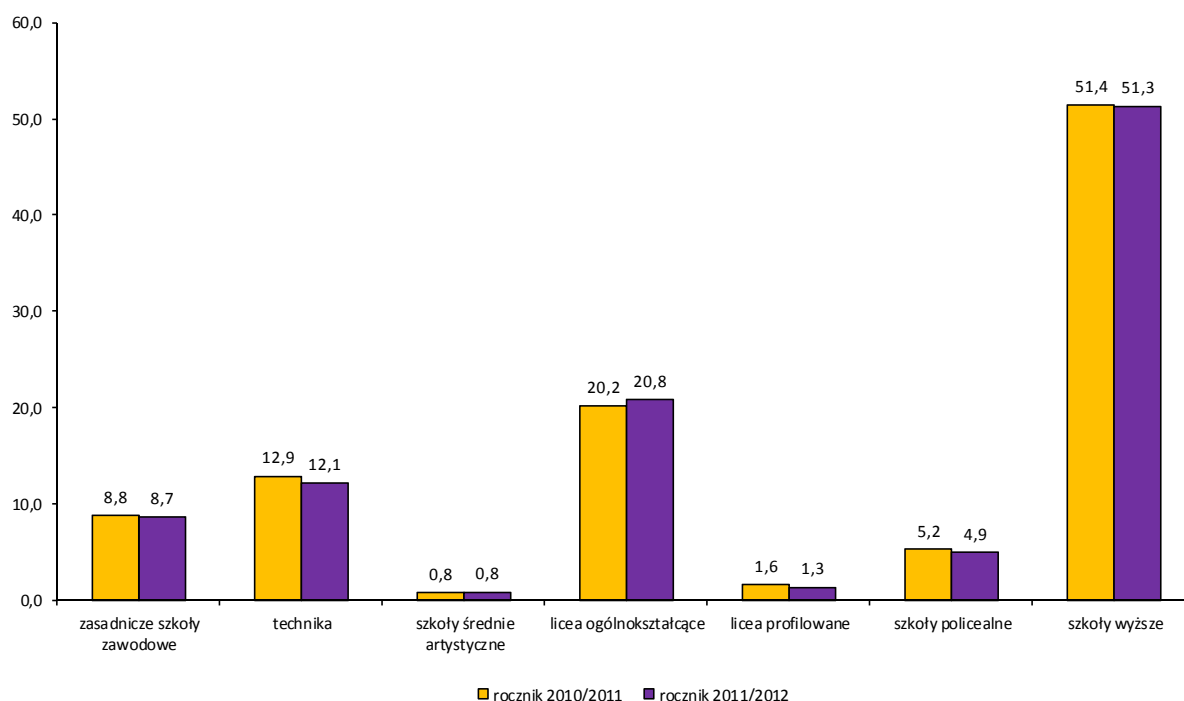
Wykres 6. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w Wielkopolsce w 2012r. wg sekcji PKD z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

2. Analiza absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznika 2011/2012

W roku szkolnym 2011/2012 wszystkie typy szkół ponadgimnazjalnych, w Wielkopolsce, tj. zasadnicze szkoły zawodowe, technika, szkoły średnie artystyczne, licea ogólnokształcące, licea profilowane, szkoły policealne i szkoły wyższe, ukończyło 95 037 absolwentów, w tym 56 541 kobiet (59,5%). Liczba absolwentów zmalała w porównaniu do roku poprzedniego o 2% (z 96 931 osób).

Wykres 7. Udział procentowy absolwentów wg typów szkół w całej populacji absolwentów w danym roczniku, tj. 2010/2011 i 2011/2012

Według stanu na koniec października 2012 roku, zarejestrowanych jako bezrobotni było 6 658 absolwentów rocznika 2011/2012, w tym 4 070 kobiet. W analogicznym okresie roku poprzedniego bez pracy pozostawało 8 513 absolwentów rocznika 2010/2011, w tym 5 290 kobiet.

Tabela 4. Zestawienie szkół ponadgimnazjalnych w województwie wielkopolskim

Lp.	Typ szkoły	Liczba absolwentów rocznik 2010/2011 ze szkół woj. wlkp. stan na 31.10.2011*		Liczba absolwentów rocznik 2011/2012 ze szkół woj. wlkp. stan na 31.10.2012*		Liczba bezrobotnych absolwentów rocznik 2010/2011 ze szkół woj. wlkp. stan na 31.10.2011**		Liczba bezrobotnych absolwentów rocznik 2011/2012 ze szkół woj. wlkp. stan na 31.10.2012**		Liczba absolwentów rocznika 2010/2011, którzy wg stanu na 31.10.2012 nadal widnieją w ewidencji PUP jako osoby bezrobotne**	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	15	16
1	zasadnicze szkoły zawodowe	8 502	3 061	8 235	3 054	2 217	1 054	1 751	784	601	327
2	technika	12 474	5 477	11 541	4 894	2 526	1 424	1 463	755	400	236
3	szkoły średnie artystyczne	738	469	774	498	14	9	10	9	5	5
4	licea ogólnokształcące	18 830	11 774	19 792	12 205	1 387	1 019	1 309	954	340	264
5	licea profilowane	1 517	999	1 255	867	237	178	202	147	59	44
6	szkoły policealne	5 039	3 374	4 690	3 004	298	243	187	147	61	57
7	szkoły wyższe	49 831	32 754	48 750	32 019	1 834	1 363	1 736	1 274	577	435
Razem		96 931	57 908	95 037	56 541	8 513	5 290	6 658	4 070	2 043	1 368

* Informacje dotyczące absolwentów zostały pozyskane z Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz szkół wyższych województwa wielkopolskiego.

** Informacje dotyczące bezrobotnych absolwentów zostały pozyskane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego.

2.1 Zasadnicze szkoły zawodowe

W roku szkolnym 2011/2012 szkoły zawodowe ukończyło 8 235 osób (w tym 3 054 kobiety), tj. o 267 osób mniej (3,2%) niż w roku poprzednim.

Według stanu na koniec października 2012 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowało się, jako bezrobotne, 1 751 osób, z czego 44,8% stanowiły kobiety (784 osoby). Jednocześnie w ewidencji urzędów nadal zarejestrowanych było 601 bezrobotnych absolwentów rocznika 2010/2011.

Młodzi ludzie najliczniej wybierali zawody: sprzedawca, kucharz małej gastronomii oraz mechanik pojazdów samochodowych.

W roku szkolnym 2011/2012 zasadniczą szkołą zawodową w zawodzie sprzedawcy ukończyło 1 486 osób (w tym 1 335 kobiet), co stanowi zdecydowanie najwyższy odsetek (18,0%) wszystkich absolwentów zasadniczych szkół zawodowych tego rocznika. W stosunku do zeszłego roku liczba absolwentów w tym zawodzie zmniejszyła się o 178 osób (z 1 664 osób).

Na koniec października 2012 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 420 bezrobotnych absolwentów w zawodzie sprzedawcy, w roku poprzednim było to 546 osób. Oznacza to, że blisko co trzeci absolwent w zawodzie sprzedawca posiada status osoby bezrobotnej (28,3%). Powiatowe urzędy pracy w całym 2012 roku posiadały 4 027

ofert pracy dla tej grupy zawodowej, co stanowi 15% wzrost w stosunku do ubiegłego roku (3 499 oferty pracy).

Kolejne, co do liczebności absolwentów tego typu szkół ponadgimnazjalnych grupy zawodowe, stanowią kucharz małej gastronomii oraz mechanik pojazdów samochodowych.

W roku szkolnym 2011/2012 1 261 osób ukończyło szkołę na tym poziomie kształcenia w zawodzie kucharza małej gastronomii, tj. o 177 osób więcej niż w roczniku 2010/2011. Spośród tej grupy 245 osób (19,4% ogółu absolwentów w tym zawodzie) pozostały bez zatrudnienia, a bezrobotni kucharze małej gastronomii, według stanu na koniec października 2012 roku, stanowili 13,9% wszystkich zarejestrowanych absolwentów. W 2012 roku dla kucharzy małej gastronomii powiatowe urzędy pracy miały 117 ofert pracy, tj. prawie 33% ofert pracy więcej niż rok wcześniej.

Absolwentami w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych w analizowanym okresie zostało 1 048 osób (w poprzednim roku 1 068 osób). Bezrobocie w tej grupie zawodowej niezmiennie kształtuje się na dość wysokim poziomie, tj. 25,2% w omawianym roczniku i 24,3% w poprzednim. W całym 2012 roku wielkopolscy pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy 313 ofert pracy dla mechaników pojazdów samochodowych, tj. o 59 ofert pracy więcej niż w roku poprzednim (wzrost o 23,2%).

Nadal wysoką popularnością wśród młodych osób cieszy się zawód fryzjera, pomimo że co 4 absolwent tego kierunku posiadał status osoby bezrobotnej. W roku szkolnym 2011/2012 naukę w tym zawodzie ukończyły 883 osoby, tj. 88 osób więcej niż w poprzednim roku szkolnym. W 2012 roku powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego dysponowały 412 ofertami pracy dla fryzjerów, co stanowi ich wzrost o blisko 30% w stosunku do roku 2011.

W lepszej sytuacji niż przedstawiciele powyżej opisanych zawodów, znajdują się osoby wykształcone w zawodach takich jak murarz, ślusarz czy elektryk, na które występuje duże zapotrzebowanie wśród wielkopolskich pracodawców.

W zawodzie murarza w roku szkolnym 2011/2012 wykształciło się 261 osób (o 11 osób mniej niż w roczniku 2010/2011), z których 29 zarejestrowało się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne. Jednocześnie dla tego zawodu wielkopolscy pracodawcy zgłosili 1 140 ofert pracy.

Zawód ślusarza zdobyło 367 osób (o 48 osób mniej niż w roku ubiegłym), spośród których, według stanu na koniec października 2012 roku, 71 pozostaje bez zatrudnienia. W całym 2012 roku wielkopolskie powiatowe urzędy pracy dysponowały 654 ofertami pracy

dla ślusarzy. Jak pokazują przytoczone powyżej dane, poziom bezrobocia wśród absolwentów tych zawodów kształtuje się w granicach 11,1% - 19,3%, jednakże duża liczba zgłaszanych dla nich ofert pracy, zwiększa szanse tych osób na zdobycie zatrudnienia.

Znaczna liczba zgłoszonych w 2012 roku ofert pracy dotyczyła także zawodów w przemyśle spożywczym, m.in. rzeźników-wędliniarzy i piekarzy. W ciągu roku do powiatowych urzędów pracy wpłynęło dla nich odpowiednio 440 i 145 ofert, jednocześnie w zawodach tych kształci się każdego roku niewielka liczba młodych osób, w związku z tym nadal popyt na te zawody zdecydowanie przeważa nad podażą. W roku szkolnym 2011/2012 naukę w zawodzie rzeźnika-wędliniarza ukończyło tylko 36 osób, a w zawodzie piekarza 87 osób.

2.2 Technika

W Wielkopolsce funkcjonuje 211 techników, które w roku szkolnym 2011/2012 ukończyło 11 541 osób (w tym 4 894 kobiety), stanowią one ponad 12% wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych tego rocznika. W stosunku do roku poprzedniego nie zaszły znaczące zmiany, kiedy to udział absolwentów tego typu szkół w ogóle absolwentów, kształtował się na podobnym poziomie, tj. 12,9% (12 474 absolwentów techników rocznika 2010/2011).

W ostatnim roku odnotowano **znaczący spadek liczby bezrobotnych absolwentów tego typu szkół**. Według stanu na dzień 31 października 2012 roku zarejestrowanych jako osoby bezrobotne było 1 463 osoby (w tym 757 kobiet). Bezrobotni absolwenci techników rocznika 2011/2012 nadal jednak stanowią 22% wszystkich bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych tego rocznika.

Analiza kierunków kształcenia w wielkopolskich technikach wykazuje, że na czołowych pozycjach najczęściej wybieranych i tym samym generujących największą ilość absolwentów techników, są od kilku już lat te same zawody.

Najpopularniejszym z nich jest technik ekonomista, który w roku szkolnym 2011/2012 ukończyło 1 856 osób tj. 16% ogółu absolwentów techników. Według stanu na koniec października 2012 roku, w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 210 osób tj. ponad 50% mniej niż w roku poprzednim, kiedy to bez zatrudnienia pozostawało 425 techników ekonomistów. W całym 2012 roku wielkopolscy pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy 33 oferty pracy dla techników ekonomistów, tj. o 1 ofertę pracy więcej niż w roku poprzednim.

Drugą co do wielkości grupę absolwentów techników stanowią osoby w zawodzie technik informatyk. W roku szkolnym 2011/2012 w tym zawodzie wykształciło się 1 481 osób (146 kobiet), tj. o 288 więcej niż w roczniku 2010/2011. Bezrobotni technicy informatycy stanowili 12% (177 osób) wszystkich absolwentów ostatniego rocznika posiadających ten zawód. W 2012 roku powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego dysponowały 109 ofertami pracy dla techników informatyków, co stanowi 14 ofert mniej niż w roku poprzednim.

Kolejnymi kierunkami, które bardzo często młodzież wybiera na poziomie technikum są technik mechanik i technik żywienia i gospodarstwa domowego. W zawodach tych notuje się spadek zarówno liczby absolwentów w stosunku do poprzedniego rocznika, jak i liczby bezrobotnych absolwentów. Technikami mechanikami zostały w roku szkolnym 2011/2012 1 023 osoby (w tym 45 kobiet), tj. o 138 osób mniej. Na koniec października 2012 roku zarejestrowanych jako osoby bezrobotne było 123 absolwentów tego kierunku rocznika 2011/2012 (18 osób mniej niż przed rokiem). W całym 2012 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy 66 ofert dla techników mechaników oraz 5 ofert dla techników żywienia i gospodarstwa domowego.

W zawodach związanych z innowacyjnymi, nowoczesnymi technologiami oraz wiodącymi branżami w gospodarce obserwuje się relatywnie niewielką liczbę osób bezrobotnych w stosunku do osób je kończących. Są to zawody takie jak technik teleinformatyk (76 absolwentów rocznika 2011/2012, 6 zarejestrowanych bezrobotnych), technik mechatronik (257 absolwentów, 18 bezrobotnych), technik elektronik (419 absolwentów, 44 bezrobotnych), czy technik logistyk (480 absolwentów, 55 bezrobotnych). Ostatni z wymienionych zawodów, tj. technik logistyk, staje się coraz bardziej popularny, a w ostatnim roczniku notuje się zwiększoną liczbę absolwentów (o 100 osób), przy jednoczesnej zmniejszonej liczbie osób bezrobotnych (z 71 osób w 2011 roku na 55 bezrobotnych absolwentów w 2012 roku). Pomimo tego, że do powiatowych urzędów pracy nie trafia dużo ofert pracy dla techników logistyków (12 ofert w całym 2012 roku), jednak przedstawiciele tego zawodu są w dość dobrej sytuacji na rynku pracy, a na zatrudnienie mogą liczyć w wielu branżach.

Podobnie jak w przypadku technika logistyka, w zawodzie technik architektury krajobrazu również zwiększyła się liczba absolwentów rocznika 2011/2012 przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby bezrobotnych absolwentów tego kierunku. W roku szkolnym 2011/2012 technikami architektury krajobrazu zostały 454 osoby, tj. o 58 osób więcej niż w roczniku 2010/2011. Z kolei według stanu na koniec października 2012 roku

w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 61 osób, które nie znalazły zatrudnienia, tj. o 22 osoby mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

W roku szkolnym 2011/2012 utrzymana została tendencja z lat poprzednich dotycząca zawodu technik handlowiec. W zawodzie tym obserwuje się systematyczny spadek w liczbie absolwentów, w analizowanym roczniku 577 osób ukończyło wielkopolskie technika w tym zawodzie, tj. o 30 osób mniej niż w roku szkolnym 2010/2011, a 159 osób mniej niż w roczniku 2009/2010. Bezrobocie w dalszym ciągu dotyczy absolwentów będących przedstawicielami tej grupy zawodowej, jednak w stosunku do roku poprzedniego notuje się spadek liczby bezrobotnych techników handlowców, zmniejszył się także odsetek bezrobotnych do ogółu absolwentów tego kierunku. W powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było, według stanu na dzień 31 października 2012 roku, 100 absolwentów tego kierunku rocznika 2011/2012, tj. o ponad 34% mniej niż rok wcześniej, tym samym ich udział w ogólnej liczbie absolwentów tego kierunku zmniejszył się o 7,7 punktów procentowych (z 25% na 17,3%). W 2012 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce 267 ofert dla techników handlowców.

Spośród absolwentów, którzy ukończyli technika w roku szkolnym 2011/2012 można wymienić reprezentantów takich zawodów, w których występuje najwyższy odsetek bezrobotnych, tj. powyżej 20%. Są to zawody: technik agrobiznesu (30,6% bezrobotnych w stosunku do ogółu absolwentów tego kierunku w analizowanym roczniku), technik organizacji usług gastronomicznych (26,8%), technik technologii żywności (24,4%), technik żywienia i gospodarstwa domowego (23,4%) oraz technik ochrony środowiska (20,3%).

Z kolei zawodami, po ukończeniu których na poziomie techników, nie zostali zarejestrowani bezrobotni absolwenci rocznika 2011/2012 są: kelner, technik awionik, technik drogownictwa, technik instrumentów muzycznych, technik poligraf oraz technik technologii żywienia oraz gospodarstwa domowego.

2.3 Szkoły policealne

Wielkopolskie szkoły policealne (158 szkół w regionie) w 2012 roku ukończyło 4 690 osób, w tym 3 004 kobiety. W stosunku do roku szkolnego 2010/2011 nastąpił spadek ich liczby o 7,4% (o 349 osób mniej).

Według stanu na koniec października 2012 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 187 osób, które nie znalazły zatrudnienia po ukończeniu szkoły

policealnej (o 111 osób mniej niż rok wcześniej), które stanowią niespełna 4% wszystkich absolwentów tego typu szkół rocznika 2011/2012.

Pod względem najpopularniejszych kierunków kształcenia w szkołach policealnych nie nastąpiły znaczące zmiany w stosunku do lat ubiegłych. W czołówce najczęściej wybieranych kierunków, a tym samym takich, które wprowadzają na rynek pracy największą liczbę absolwentów znajdują się techniki usług kosmetycznych oraz techniki administracji. Po raz pierwszy w czołówce najchętniej wybieranych zawodów znalazł się technik pożarnictwa, który odnotował znaczący wzrost liczby absolwentów w stosunku do zeszłego roku.

W najchętniej wybieranym zawodzie technika usług kosmetycznych, wykształciło się w roku szkolnym 2011/2012 559 kobiet (nie odnotowano mężczyzn kończących ten kierunek), tj. o 22,4% (125 osób) mniej niż w roku ubiegłym. Zmniejszyła się także liczba absolwentów tego kierunku zarejestrowanych jako bezrobotni, których było na koniec października 2012 roku 26, wobec 45 osób w 2011 roku. W całym 2012 roku powiatowe urzędy pracy dysponowały tylko 12 ofertami pracy dla przedstawicieli tego zawodu, co stanowi nieznaczny wzrost w stosunku do roku 2011 (5 ofert pracy).

Wykształcenie w zawodzie techniki administracji w roku szkolnym 2011/2012 zdobyło 457 osób, w tym 363 kobiety. Liczba absolwentów tego zawodu uległa zmniejszeniu o 101 osób w odniesieniu do poprzedniego rocznika. Nieznacznie zmniejszyła się natomiast liczba bezrobotnych techników administracji, których na koniec października 2012 roku było 32 (rok wcześniej było to 39 osób). Wielkopolscy pracodawcy w dalszym ciągu zgłaszają dość duże zapotrzebowanie na pracowników w tym zawodzie, w 2012 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 458 ofert pracy dla techników administracji (487 ofert w roku 2011).

Trzecią w kolejności grupę najliczniej reprezentowaną przez wielkopolskich absolwentów szkół policealnych stanowią osoby w zawodzie techniki pożarnictwa. W roku szkolnym 2011/2012 było ich 438, tj. o 279 więcej niż w roku wcześniejszym. Podobnie jak w roku ubiegłym w zawodzie tym nie odnotowano osób bezrobotnych.

Technik informatyk jest zawodem, w którym od kilku lat notuje się systematyczny spadek liczby absolwentów w szkołach policealnych. Techników informatyków kończących ten typ szkoły było w 2012 roku 191, ich liczba zmniejszyła się zatem w stosunku do roku poprzedniego o 50%. Corocznie zmniejsza się także liczba zarejestrowanych bezrobotnych w tym zawodzie. Na koniec października 2012 roku bez zatrudnienia pozostawało 11 techników informatyków, tj. o 9 osób mniej niż w 2011 roku. Jednocześnie w ewidencji

powiatowych urzędów pracy znajduje się nadal 1 osoba, które ukończyły szkołę w roku szkolnym 2010/2011.

Kolejny rok utrzymuje się także tendencja spadkowa liczby absolwentów w zawodzie technik ekonomista. W roku szkolnym 2011/2012 było 15 osób, które ukończyły naukę w tym zawodzie (30 osób rok wcześniej).

Zawodami, w których zaszły znaczące zmiany w stosunku do roku poprzedniego są opiekun medyczny i technik rolnik. Kierunki te w 2012 roku wprowadziły na rynek pracy odpowiednio 256 i 202 absolwentów wymienionych powyżej zawodów. Stanowi to znaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego. W przypadku zawodu opiekun medyczny jest to wzrost o 51,2%, a w przypadku zawodu technik rolnik o 35,8%. W rejestrach powiatowych urzędów pracy na koniec października 2012 roku znajdowało się 3 bezrobotnych absolwentów w zawodzie opiekun medyczny. W całym 2012 roku wielkopolskie urzędy dysponowały dla nich 9 ofertami pracy. Spośród techników rolników w analogicznym okresie nikt nie pozostawał bez zatrudnienia, z kolei pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie na 11 osób posiadających wykształcenie w tym zawodzie. Analizując sytuację w zawodzie technik rolnik, należy podkreślić, że zawód ten w ostatnim raporcie był w czołówce zawodów o największym odpływie absolwentów. Przyszłe lata pokażą czy liczba absolwentów w tym zawodzie ulegnie stabilizacji na określonym stałym poziomie, czy będzie odznaczała się dynamiką i wahaniami w zakresie liczby absolwentów.

Odwrotnie do opisanych powyżej zawodów, przedstawia się sytuacja w zawodzie technik rachunkowości. Na kierunku tym odnotowano bowiem duży spadek w liczbie absolwentów. W roku szkolnym 2011/2012 technikami rachunkowości zostało 40 osób, tj. o 76 mniej niż w roku poprzednim (ze 116 osób). Spośród nich 1 osoba zarejestrowała się jako bezrobotna. W 2012 roku urzędy pracy posiadały 20 ofert pracy dla osób w tym zawodzie.

Analiza statystyczna ukazuje, że w relatywnie dobrej sytuacji na rynku pracy znajdują się także osoby posiadające zawód dietetyka. Zawód ten wybiera co roku stała liczba osób (50 absolwentów w roku szkolnym 2011/2012, 59 absolwentów w roczniku wcześniejszym), a niewiele z nich rejestruje się jako osoby bezrobotne w powiatowych urzędach pracy. Według stanu na koniec października 2012 roku, w ewidencji wielkopolskich urzędów nie było bezrobotnych dietetyków, a w 2011 roku były to tylko 3 osoby. Jednocześnie w całym 2012 roku pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie na 10 pracowników w tym zawodzie. Podobnie jak w zeszłym roku w dość korzystnej sytuacji są również przedstawiciele kierunku ratownik medyczny (129 absolwentów, 8 osób bezrobotnych). Niewielką liczbę osób

bezrobotnych, przy dużej liczbie absolwentów, odnotowano w 2012 roku także w zawodzie architekta wnętrz (180 absolwentów, 1 osoba bezrobotna).

2.4 Szkoły wyższe

W Wielkopolsce funkcjonuje obecnie 45 szkół wyższych publicznych i niepublicznych oraz nauczycielskich kolegiów języków obcych. Według danych GUS, w 2011 roku studiowało w nich niemal 160 tys. osób i liczba ta na przestrzeni kilku ostatnich lat systematycznie spada. W roku akademickim 2011/2012 wielkopolskie szkoły wyższe opuściło 48 750 absolwentów (w tym 32 019 kobiet), tj. o 1 081 osób mniej niż w roku poprzednim.

Według stanu na koniec października 2012 roku, w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych jako osoby bezrobotne było 1 736 osób (w tym 1 274 kobiety, tj. 73,3%), o 98 (5,3%) mniej niż w roku poprzednim. Bezrobotni absolwenci szkół wyższych ostatniego rocznika zarejestrowani w PUP, stanowili 3,6% ogółu absolwentów tego typu szkół i odsetek ten nie zmienił się w porównaniu do ubiegłego roku.

W ostatnim roku akademickim, najwięcej osób ukończyło studia na kierunku:

- pedagogika - 5 740 osób tj. o 15% w więcej niż w roku poprzednim. Według stanu na koniec października 2012 roku, spośród absolwentów pedagogiki ostatniego rocznika, 277 osób, tj. 4,8%, zarejestrowało się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne.
- zarządzanie - 5 088 osób (w tym 3 116 kobiet), tj. o 160 osób mniej niż w roku poprzednim. Według stanu na koniec października 2012 roku, w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 185 absolwentów zarządzania ostatniego rocznika. Jest to liczba o 25,4% (63 osoby) mniejsza niż w roku poprzednim.
- finanse i rachunkowość - 2 800 osób (w tym 2 122 kobiety), tj. o 154 osoby mniej, niż rok wcześniej. Od stycznia do października 2012 roku, w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowały się 44 osoby będące absolwentami kierunku tj. 1,6% ogółu absolwentów tego kierunku ostatniego rocznika.
- administracja - 2 277 osób (w tym 1 711 kobiet), tj. o 196 mniej niż w roku poprzednim. Odsetek bezrobotnych absolwentów administracji ostatniego rocznika wyniósł 3,4% (77 osób), tj. o 1,2 punktu procentowego mniej, niż w poprzednim roku.

Znaczna liczba absolwentów rocznika 2011/2012 ukończyła także filologię (2 180 osób), politologię (1 671 osób) oraz turystykę i rekreację (1 573 osoby).

Natomiast największy odsetek bezrobotnych w stosunku do ogółu absolwentów, odnotowano na takich kierunkach, jak finanse i bankowość (25 absolwentów, 6 bezrobotnych, 24%), praca socjalna (193 absolwentów, 28 bezrobotnych, 14,5%), ekonomia (1 346 absolwentów, 115 bezrobotnych, 8,5%) czy inżynieria środowiska (595 absolwentów, 50 bezrobotnych, 8,4%).

Jednocześnie w rejestrach powiatowych urzędów pracy, według stanu na koniec października 2012 roku, nie odnotowano absolwentów takich kierunków, jak: akustyka (67 absolwentów), bioinformatyka (9 absolwentów), energetyka (73 absolwentów), farmacja (113 absolwentów), instrumentalistyka (137 absolwentów), lekarsko-dentystyczny (102 absolwentów), mechatronika (105 absolwentów), wschodoznawstwo (110 absolwentów) oraz niewielki odsetek na takich kierunkach, jak: lekarski, informatyka i ekonometria, zdrowie publiczne, międzynarodowe stosunki gospodarcze, pielęgniarstwo, biofizyka czy grafika.

2.5 Licea ogólnokształcące

W roku szkolnym 2011/2012 licea ogólnokształcące w Wielkopolsce ukończyło 19 792 osoby (w tym 12 205 kobiet), tj. o 962 osoby więcej niż w roku poprzednim i ponad dwukrotnie więcej niż osób kończących zasadnicze szkoły zawodowe. Kształcenie ogólne wybiera niezmiennie największa liczba osób, a absolwenci liceów ogólnokształcących stanowią co roku wysoki odsetek wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na poziomie kształcenia średniego. W analizowanym roczniku 20,9% wszystkich absolwentów, to absolwenci liceów ogólnokształcących.

Według stanu na 31 października 2012 roku 1 309 absolwentów tego typu szkół było zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako osoby bezrobotne, stanowią oni ponad 6,6% ogółu absolwentów liceów, a 19,7% wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych danego rocznika, którzy nie posiadają pracy.

3. Podsumowanie

- W Wielkopolsce w porównaniu do poprzedniego roku liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 3%. W końcu 2012 roku w rejestrze REGON widniało 387 977 firm.
- W przedsiębiorstwach objętych badaniem popytu na pracę liczba pracujących w końcu 2012 roku wynosiła 1 054 tys. osób. Największe zatrudnienie generowało przetwórstwo przemysłowe, handel i usługi oraz edukacja. W porównaniu z ubiegłym rokiem zatrudnienie w firmach zmalało o 4%.
- W końcu 2012 roku pracodawcy wykazali 3 073 wolne miejsca pracy, z tego ponad 60% dotyczyło zapotrzebowania w sektorach: przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa oraz handel i naprawy. W porównaniu z rokiem 2011 liczba wolnych miejsc pracy zmalała o ponad 21%.
- W badanych przedsiębiorstwach w 2012 roku powstało 49 tys. nowych miejsc pracy tj. o 17% mniej niż w 2011r., w tym 38% w przedsiębiorstwach dużych, zatrudniających co najmniej 50 pracowników.
- W roku szkolnym 2011/2012 w zasadniczych szkołach zawodowych liczba absolwentów była niższa o 3% w stosunku do roku poprzedniego. Najwięcej absolwentów było w zawodach sprzedawca, kucharz małej gastronomii oraz mechanik pojazdów samochodowych. Te zawody generowały spory odsetek osób bezrobotnych.
- W Wielkopolsce w roku 2012 na rynek pracy weszło ponad 11 tys. absolwentów techników (o 933 osoby mniej niż w roku poprzednim). Spadła również liczba bezrobotnych absolwentów techników rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy. Najczęściej wybieranym zawodem w technikach to ekonomista i informatyk, którzy stanowią 1/4 absolwentów.
- Z danych pozyskanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w ramach przeprowadzanych badań własnych wynika, że w Wielkopolsce utrzymuje się silna nadwyżka siły roboczej w zawodzie **technik ekonomista**, przy czym jest to ciągle **najliczniej kształcony zawód w technikach** (17% absolwentów rocznika 2010/2011, 16% absolwentów rocznika 2011/2012).
- W roku 2012 wykształcenie wyższe w Wielkopolsce uzyskało 49 tys. osób, z tego do ewidencji urzędów pracy trafiło 4% absolwentów. Kierunkami, które generują największą liczbę absolwentów jest pedagogika i zarządzanie. Wysoką popularnością cieszą się także kierunki finanse i rachunkowość, nadal wielu

studentów kończy administrację, politologię i filologię. Absolwenci wymienionych kierunków stanowią 40% ogółu absolwentów szkół wyższych rocznika 2011/2012.